

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)

27 martie 2019*

„Trimitere preliminară – Protecția consumatorilor – Directiva 2011/83/UE – Articolul 6 alineatul (1) litera (k) și articolul 16 litera (e) – Contract încheiat la distanță – Dreptul de retragere – Excepții – Noțiunea de «bunuri sigilate care nu pot fi returnate din motive de protecție a sănătății sau din motive de igienă și care au fost desigilate de consumator» – Saltea a cărei protecție a fost îndepărtată de consumator după livrare”

În cauza C-681/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania), prin decizia din 15 noiembrie 2017, primită de Curte la 6 decembrie 2017, în procedura

slewo - schlafen leben wohnen GmbH

împotriva

Sascha Ledowski,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din doamna C. Toader, președintă de cameră, și domnii A. Rosas și M. Safjan (raportor), judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru slewo - schlafen leben wohnen GmbH, de F. Buchmann, Rechtsanwalt;
- pentru domnul Ledowski, de H. G. Klink, Rechtsanwalt;
- pentru guvernul belgian, de P. Cottin și de J. Van Holm, în calitate de agenți;
- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de P. Garofoli, avvocato dello Stato;
- pentru Comisia Europeană, de M. Kellerbauer și de N. Ruiz García, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: germană.

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 19 decembrie 2018,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 6 alineatul (1) litera (k) și a articolului 16 litera (e) din Directiva 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind drepturile consumatorilor, de modificare a Directivei 93/13/CEE a Consiliului și a Directivei 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 85/577/CEE a Consiliului și a Directivei 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului (JO 2011, L 304, p. 64).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între slewo - schlafen leben wohnen GmbH (denumită în continuare „slewo”), pe de o parte, și domnul Sascha Ledowski, pe de altă parte, cu privire la exercitarea, de către acesta din urmă, a dreptului său de retragere referitor la o saltea cumpărată pe site-ul internet al slewo.

Cadrul juridic

- 3 Potrivit considerentelor (3), (4), (7), (34), (37), (47) și (49) ale Directivei 2011/83:
„(3) Articolul 169 alineatul (1) și articolul 169 alineatul (2) litera (a) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) dispun că Uniunea trebuie să contribuie la atingerea unui nivel înalt de protecție a consumatorilor prin măsurile adoptate în temeiul articolului 114 din tratat.
(4) [...] Armonizarea anumitor aspecte în materie de contracte cu consumatorii [...] la distanță [...] este necesară pentru promovarea unei piețe interne reale a consumatorilor care să mențină echilibrul corect între un nivel ridicat de protecție a consumatorilor și competitivitatea întreprinderilor, asigurând în același timp respectarea principiului subsidiarității.
[...]
(7) Armonizarea deplină a unor aspecte cheie de reglementare ar trebui să crească în mod semnificativ securitatea juridică, atât pentru consumatori, cât și pentru comercianți. [...] În plus, consumatorii ar trebui să beneficieze de un nivel comun ridicat de protecție în întreaga Uniune.
[...]
(34) Comerciantul ar trebui să transmită consumatorului informații clare și inteligibile înainte ca acesta din urmă să își asume obligații în temeiul unui contract la distanță [...]
[...]
(37) Deoarece în cazul vânzărilor la distanță consumatorul nu are posibilitatea de a vedea bunurile înainte de încheierea contractului, acesta ar trebui să aibă dreptul de a se retrage. Din același motiv, consumatorului ar trebui să i se permită să testeze și să verifice bunurile pe care le-a cumpărat în măsura în care este necesar pentru a stabili natura, caracteristicile și modul de funcționare a bunurilor [...]
[...]

(47) Unii consumatori își exercită dreptul de retragere după ce au utilizat bunurile într-o măsură care depășește limita necesară stabilirii naturii, caracteristicilor și modului de funcționare a bunurilor. În acest caz, consumatorul nu ar trebui să își piardă dreptul de retragere, ci să răspundă pentru eventuala diminuare a valorii bunurilor. Pentru a stabili natura, caracteristicile și modul de funcționare a bunurilor, consumatorul ar trebui să le mănuiască și să le inspecteze în același mod în care i s-ar permite să o facă într-un magazin. De exemplu, consumatorul ar trebui doar să probeze un articol de îmbrăcăminte, nu să îl poarte. Prin urmare, în timpul perioadei de retragere, consumatorul ar trebui să mănuiască și să inspecteze bunurile cu grija necesară. Obligațiile consumatorului în cazul retragerii nu ar trebui să descurajeze consumatorul să exercite dreptul său de retragere.

[...]

(49) Ar trebui să existe anumite excepții de la dreptul de retragere [...] în cazul contractelor la distanță [...]. Un drept la retragere ar putea fi inadecvat, de exemplu, având în vedere natura anumitor bunuri sau servicii. [...]"

4 Articolul 1 din această directivă, intitulat „Obiectul”, prevede:

„Obiectivul prezentei directive este acela ca, prin atingerea unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor, să contribuie la buna funcționare a pieței interne prin mărirea gradului de similitudine dintre anumite aspecte ale actelor cu putere de lege și ale actelor administrative ale statelor membre privind contractele încheiate între consumatori și comercianți.”

5 Articolul 6 din directiva menționată, intitulat „Cerințe de informare pentru contractele la distanță și cele negociate în afara spațiilor comerciale”, prevede, la alineatul (1), următoarele:

„Înainte ca un contract la distanță [...], să producă efecte obligatorii asupra consumatorului, comerciantul trebuie să îi furnizeze consumatorului următoarele informații în mod clar și inteligibil:

[...]

(k) în cazul în care dreptul de retragere nu este prevăzut în conformitate cu articolul 16, informația conform căreia consumatorul nu va beneficia de un drept de retragere sau, după caz, circumstanțele în care consumatorul își pierde dreptul de retragere;

[...]”

6 Articolul 9 din aceeași directivă, intitulat „Dreptul de retractare”, prevede, la alineatul (1), următoarele:

„Cu excepția cazurilor prevăzute la articolul 16, consumatorul beneficiază de o perioadă de 14 zile pentru a se retrage dintr-un contract la distanță [...] fără a fi nevoit să justifice decizia de retragere și fără a suporta alte costuri decât cele prevăzute la articolul 13 alineatul (2) și la articolul 14.”

7 În temeiul articolului 12 din Directiva 2011/83, intitulat „Efectele retragerii”:

„Exercitarea dreptului de retragere pune capăt obligațiilor părților contractuale:

(a) de a executa contractul la distanță [...]

[...]”

- 8 Articolul 13 din această directivă, intitulat „Obligațiile care revin comerciantului în cazul retragerii”, prevede, la alineatul (1), următoarele:

„Comerciantul rambursează toate sumele pe care le-a primit drept plată din partea consumatorului, inclusiv, după caz, costurile livrării, fără întârziere nejustificată și, în orice caz, nu mai târziu de 14 zile de la data la care este informat de decizia de retragere din contract a consumatorului în conformitate cu articolul 11.

[...]”

- 9 Articolul 14 din directiva menționată, intitulat „Obligațiile consumatorului în cazul retragerii”, prevede, la alineatul (2), următoarele:

„Consumatorul este responsabil doar în ceea ce privește diminuarea valorii bunurilor care rezultă din manipularea bunurilor, altele decât cele necesare pentru determinarea naturii, caracteristicilor și funcționării bunurilor. [...]”

- 10 Articolul 16 din aceeași directivă, intitulat „Exceptări de la dreptul de retragere”, are următorul cuprins:

„Statele membre nu asigură dreptul de retragere prevăzut la articolele 9-15 în ceea ce privește contractele la distanță [...] pentru:

[...]

- (e) furnizarea de bunuri sigilate care nu pot fi returnate din motive de protecție a sănătății sau din motive de igienă și care au fost desigilate de consumator;

[...]”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 11 slewo este o întreprindere de vânzări online, care comercializează printre altele saltele.
- 12 La 25 noiembrie 2014, domnul Ledowski a comandat, pe site-ul internet al slewo, o saltea în scopuri private, la prețul de 1 094,52 euro. Condițiile generale de vânzare reproduse pe factura întocmită de slewo conțineau, printre altele, „informații în atenția consumatorilor privind retragerea”, redactate după cum urmează:
- „Vom suporta costul returnării bunurilor. [...] Dreptul dumneavoastră de retragere se stinge înainte de termen în următoarele cazuri: în cazul contractelor pentru furnizarea de bunuri sigilate care nu pot fi returnate din motive de protecție a sănătății sau din motive de igienă, dacă bunurile au fost desigilate după livrare.”
- 13 La momentul livrării, salteaua comandată de domnul Ledowski era acoperită cu o folie de protecție, pe care acesta a îndepărtat-o ulterior.
- 14 Printr-un e-mail din 9 decembrie 2014, domnul Ledowski a informat slewo că dorea să returneze salteaua respectivă și i-a solicitat să organizeze transportul ei.
- 15 Întrucât acest transport nu a fost organizat de slewo, domnul Ledowski a plătit el însuși costurile transportului, care se ridicau la 95,59 euro.

- 16 Domnul Ledowski a sesizat Amtsgericht Mainz (Tribunalul Districtual din Mainz, Germania) cu o cerere de rambursare, de către slewo, a prețului de achiziție și a costurilor transportului saltelei în cauză, în valoare totală de 1 190,11 euro, majorată cu dobânzi, precum și a cheltuielilor reprezentând onorariile de avocat.
- 17 Prin Hotărârea din 26 noiembrie 2015, Amtsgericht Mainz (Tribunalul Districtual din Mainz) a admis această cerere.
- 18 Prin Hotărârea din 10 august 2016, Landgericht Mainz (Tribunalul Regional din Mainz, Germania) a confirmat, în apel, hotărârea menționată.
- 19 În aceste condiții, slewo a formulat recurs la instanța de trimitere, Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania).
- 20 Instanța de trimitere consideră că articolul 16 litera (e) din Directiva 2011/83 nu exclude dreptul de retragere decât dacă, după desigilare, bunul nu ar mai putea fi comercializat din motive de protecție a sănătății sau din motive de igienă, cum este cazul, printre altele, al anumitor produse cosmetice sau de igienă, precum periștele de dinți.
- 21 În această privință, instanța de trimitere amintește că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, dispozițiile care derogă de la un drept conferit de dreptul Uniunii, precum dreptul de retragere în discuție în cauza principală, sunt de strictă interpretare.
- 22 Or, spre deosebire de articolele de igienă în sens strict, o saltea returnată de un consumator după ce a fost desigilată nu ar fi definitiv improprie pentru comercializare. Această concluzie ar decurge în special din modul în care sunt utilizate saltelele în sectorul hotelier, din existența, printre altele pe internet, a unei piețe pentru saltele de ocazie, precum și din posibilitatea de a curăța saltelele care au fost utilizate.
- 23 În opinia instanței de trimitere, în ipoteza în care articolul 16 litera (e) din Directiva 2011/83 ar trebui interpretat în sensul că bunurile care pot intra direct în contract cu corpul uman, precum saltelele, atunci când sunt utilizate potrivit destinației lor, chiar dacă comerciantul le poate face din nou apte de a fi comercializate grație unor măsuri de curățare adecvate, fac parte din bunurile care nu pot fi returnate din motive de protecție a sănătății sau din motive de igienă vizate de această dispoziție, se pune problema condițiilor pe care trebuie să le îndeplinească ambalajul unor astfel de obiecte și dacă trebuie să reiasă cu claritate din condițiile concrete, printre altele din aplicarea cuvântului „sigilat” pe ambalaj, că nu este vorba despre o simplă ambalare pentru transport, ci că bunul a fost sigilat din motive de protecție a sănătății sau din motive de igienă.
- 24 În plus, instanța de trimitere consideră că articolul 6 alineatul (1) litera (k) din Directiva 2011/83 nu oferă precizări suficiente cu privire la conținutul informațiilor pe care comerciantul este obligat să le ofere consumatorului, înainte ca un contract la distanță să producă efecte obligatorii pentru acesta, în ceea ce privește împrejurările în care consumatorul își pierde dreptul de retragere, conform articolului 16 litera (e) din această directivă.
- 25 În aceste condiții, Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Articolul 16 litera (e) din Directiva 2011/83 trebuie interpretat în sensul că printre bunurile menționate la acest articol, care nu pot fi returnate din motive de protecție a sănătății sau din motive de igienă, se numără și acele bunuri (de exemplu, saltele) care, atunci când sunt folosite în mod corespunzător, pot să intre direct în contact cu corpul uman, însă pot fi din nou comercializate după ce comerciantul a luat măsurile (de curățare) corespunzătoare?

- 2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:
- a) care sunt condițiile pe care trebuie să le îndeplinească ambalajul unui bun pentru a se putea considera că bunul este sigilat în sensul articolului 16 litera (e) din Directiva 2011/83

și

 - b) informația pe care comerciantul trebuie să o furnizeze, potrivit articolului 6 alineatul (1) litera (k) din Directiva 2011/83, înainte de producerea efectelor obligatorii ale contractului asupra consumatorului, trebuie să atragă atenția acestuia din urmă asupra faptului că va pierde dreptul de retragere dacă desigilează bunul, vizând concret obiectul cumpărat (în speță, o saltea) și faptul că acesta este sigilat?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 26 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 16 litera (e) din Directiva 2011/83 trebuie interpretat în sensul că în sfera noțiunii de „bunuri sigilate care nu pot fi returnate din motive de protecție a sănătății sau din motive de igienă și care au fost desigilate de consumator”, în sensul acestei dispoziții, intră un bun, precum o saltea, a cărui protecție a fost îndepărtată de consumator după livrarea acestuia.
- 27 Cu titlu introductiv, trebuie amintit, în primul rând, că, în conformitate cu articolul 9 alineatul (1) din Directiva 2011/83, cu excepția cazurilor prevăzute la articolul 16 din aceasta, consumatorul beneficiază de o perioadă de 14 zile pentru a se retrage dintr-un contract la distanță fără ca, printre altele, să fie nevoit să își justifice decizia.
- 28 În al doilea rând, este necesar să se arate că din cuprinsul articolului 12 litera (a) din această directivă reiese că exercitarea dreptului de retragere pune capăt obligației părților de a executa contractul la distanță.
- 29 Articolul 16 litera (e) din directiva menționată prevede o excepție de la dreptul de retragere, în materia contractelor la distanță, în ceea ce privește furnizarea de bunuri sigilate care nu pot fi returnate din motive de protecție a sănătății sau din motive de igienă și care au fost desigilate de consumator.
- 30 Textul acestei dispoziții nu oferă însă elemente legate de conținutul exact al noțiunii de „bunuri sigilate care nu pot fi returnate din motive de protecție a sănătății sau din motive de igienă și care au fost desigilate de consumator”, care să permită determinarea cu certitudine a bunurilor care intră în sfera acestei noțiuni și, în speță, dacă un bun, precum o saltea, a cărui protecție a fost îndepărtată de consumator după livrarea sa intră în sfera acesteia.
- 31 În consecință, în vederea interpretării articolului 16 litera (e) din Directiva 2011/83, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acestei dispoziții, ci și de contextul în care aceasta se înscrie și de obiectivele urmărite de reglementarea din care ea face parte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 august 2018, *Verbraucherzentrale Berlin*, C-485/17, EU:C:2018:642, punctul 27, și Hotărârea din 13 septembrie 2018, *Starman*, C-332/17, EU:C:2018:721, punctul 23).
- 32 În această privință, astfel cum reiese din cuprinsul articolului 1 din Directiva 2011/83, interpretat în lumina considerentelor sale (3), (4) și (7), această directivă urmărește asigurarea unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor. În plus, în cadrul politicilor Uniunii, protecția consumatorilor, care se află într-o poziție de inferioritate în raport cu comercianții, întrucât ei trebuie considerați ca fiind mai puțin informați, mai slabi din punct de vedere economic și mai puțin experimentați din punct de vedere juridic decât cocontractanții lor, este consacrată la articolul 169 TFUE, precum și la articolul 38 din

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 martie 2017, *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main*, C-568/15, EU:C:2017:154, punctul 28, Hotărârea din 4 octombrie 2018, *Kamenova*, C-105/17, EU:C:2018:808, punctul 34, și Hotărârea din 23 ianuarie 2019, *Walbusch Walter Busch*, C-430/17, EU:C:2019:47, punctul 34).

- 33 În ceea ce privește dreptul de retragere, acesta urmărește să protejeze consumatorul în situația particulară a unei vânzări la distanță, în care el nu are posibilitatea de a vedea în mod concret produsul sau de a lua la cunoștință caracteristicile serviciului înainte de a încheia contractul. Acest drept este, așadar, menit să compenseze dezavantajul ce rezultă pentru consumator dintr-un contract la distanță, prin acordarea unui termen de reflecție adecvat în decursul căruia acesta are posibilitatea de a examina și de a testa bunul dobândit. (Hotărârea din 23 ianuarie 2019, *Walbusch Walter Busch*, C-430/17, EU:C:2019:47, punctul 45).
- 34 În această privință, articolul 16 litera (e) din Directiva 2011/83, care constituie o excepție de la dreptul de retragere, este, în calitate de dispoziție a dreptului Uniunii care limitează drepturile conferite în scop de protecție, de strictă interpretare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 septembrie 2014, *Kušionová*, C-34/13, EU:C:2014:2189, punctul 77).
- 35 Acestea sunt considerațiile în lumina cărora trebuie să se răspundă la prima întrebare.
- 36 În această privință, considerentul (49) al Directivei 2011/83 precizează că o excepție de la dreptul de retragere își poate găsi justificarea în natura anumitor bunuri.
- 37 Rezultă că, în contextul articolului 16 litera (e) din această directivă, natura unui bun este cea care poate justifica sigilarea ambalajului său din motive de protecție a sănătății sau din motive de igienă și că, prin urmare, desigilarea unui astfel de ambalaj privează bunul pe care îl conține de garanția în materie de protecție a sănătății sau de igienă.
- 38 Odată ce ambalajul său a fost desigilat de către consumator și, prin urmare, privat de garanția în materie de protecție a sănătății sau de igienă, un asemenea bun riscă să nu mai facă obiectul unei noi utilizări de către un terț și, pentru acest fapt, să nu mai poată face obiectul unei noi comercializări de către comerciant.
- 39 În aceste condiții, a admite dreptul consumatorului de a-și exercita dreptul de retragere returnând comerciantului un astfel de bun al cărui ambalaj a fost desigilat ar fi contrar intenției legiuitorului Uniunii, exprimată în considerentul (4) al Directivei 2011/83, potrivit căruia această directivă ar trebui să urmărească stabilirea unui echilibru corect între un nivel ridicat de protecție a consumatorilor și competitivitatea întreprinderilor.
- 40 În consecință, este necesar să se considere că, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 33 din concluzii, excepția de la dreptul de retragere prevăzută la articolul 16 litera (e) din Directiva 2011/83 nu își găsește aplicarea decât dacă, odată ce ambalajul său a fost desigilat, bunul pe care îl conține nu mai poate fi niciodată comercializat, din motive de protecție a sănătății sau din motive de igienă, dat fiind că însăși natura acestui bun face imposibilă sau excesiv de dificilă luarea de către comerciant a unor măsuri care să permită repunerea sa în vânzare fără însă a aduce atingere unuia sau altuia dintre aceste imperative.
- 41 Rezultă că, în speță, o saltea, precum cea în discuție în litigiul principal, a cărei protecție a fost îndepărtată de consumator după livrare nu poate intra sub incidența excepției de la dreptul de retragere prevăzute la articolul 16 litera (e) din Directiva 2011/83.

- 42 Astfel, pe de o parte, o asemenea saltea, deși este posibil să fi fost utilizată, nu pare să fie, pentru acest simplu fapt, definitiv improprie pentru o nouă utilizare de către un terț sau pentru o nouă comercializare. Este suficient, în această privință, să se amintească, printre altele, că una și aceeași saltea este utilizată de clienții succesivi ai unui hotel, că există o piață a saltelelor de ocazie și că saltelele care au fost utilizate pot face obiectul unei curățări în profunzime.
- 43 Pe de altă parte, din perspectiva dreptului de retragere, o saltea poate fi asimilată unui articol de îmbrăcăminte.
- 44 În această privință, astfel cum reiese din considerentele (37) și (47) ale Directivei 2011/83, intenția legiuitorului Uniunii a fost de a permite cumpărătorului unui articol de îmbrăcăminte, în contextul unei vânzări la distanță, să îl probeze în vederea „stabilirii naturii, caracteristicilor și modului de funcționare” și, dacă este cazul, după această probă, să își exercite dreptul de retragere returnându-l comerciantului.
- 45 Or, este cert că numeroase articole de îmbrăcăminte, atunci când sunt probate în conformitate cu destinația lor, sunt susceptibile să intre în contact direct cu corpul uman, fapt care nu poate fi exclus în cazul saltelelor, fără a fi însă supuse în practică unor cerințe în materie de protecție specială pentru evitarea acestui contact cu ocazia probării.
- 46 O asemenea asimilare a celor două categorii de bunuri, și anume articolele de îmbrăcăminte și saltelele, este, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 34 din concluzii, posibilă, în măsura în care, chiar și în cazul unui contact direct între aceste bunuri și corpul uman, se poate prezuma că comerciantul este în măsură să le facă, după returnarea lor de către consumator, prin intermediul unui tratament precum o curățare sau o dezinfecție, corespunzătoare pentru o nouă utilizare de către un terț și, prin urmare, pentru o nouă comercializare, fără a aduce atingere imperativelor de protecție a sănătății sau de igienă.
- 47 Nu este mai puțin adevărat că, potrivit articolului 14 alineatul (2) din Directiva 2011/83, interpretat în lumina considerentului (47) al acesteia, consumatorul răspunde pentru orice diminuare a valorii unui bun care rezultă din manipulări ale bunului, altele decât cele necesare pentru determinarea naturii, a caracteristicilor și a bunei funcționări a acestuia, fără însă ca el să fie decăzut din dreptul său de retragere (a se vedea prin analogie Hotărârea din 3 septembrie 2009, Messner, C-489/07, EU:C:2009:502, punctul 29).
- 48 Având în vedere considerațiile care precedă, se impune ca la prima întrebare să se răspundă că articolul 16 litera (e) din Directiva 2011/83 trebuie interpretat în sensul că nu intră în sfera noțiunii de „bunuri sigilate care nu pot fi returnate din motive de protecție a sănătății sau din motive de igienă și care au fost desigilate de consumator”, în sensul acestei dispoziții, un bun, precum o saltea, a cărui protecție a fost îndepărtată de consumator după livrarea acestuia.

Cu privire la a doua întrebare

- 49 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 50 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară:

Articolul 16 litera (e) din Directiva 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind drepturile consumatorilor, de modificare a Directivei 93/13/CEE a Consiliului și a Directivei 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 85/577/CEE a Consiliului și a Directivei 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului, trebuie interpretat în sensul că nu intră în sfera noțiunii de „bunuri sigilate care nu pot fi returnate din motive de protecție a sănătății sau din motive de igienă și care au fost desigilate de consumator”, în sensul acestei dispoziții, un bun, precum o saltea, a cărui protecție a fost îndepărtată de consumator după livrarea acestuia.

Semnături